

ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТА
ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ АВТОТРАНСПОРТУ

Ковенко Л.Д., Національний транспортний університет, Київ, Україна

ISSUES OF DIFFERENTIATION OF ADMINISTRATIVE AND
CIVIL LIABILITY IN THE FIELD OF MOTOR TRANSPORT

Kovenko L.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

ВОПРОСЫ РАЗГРАНИЧЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНОЙ И
ГРАЖДАНСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В СФЕРЕ АВТОТРАНСПОРТА

Ковенко Л.Д., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Питання адміністративно-правового регулювання певних правоохоронних відносин і розмежування видів відповідальності у сфері транспорту не втрачають своєї актуальності протягом десятиліть. В якійсь мірі ці відносини стали об'єктом дослідження вітчизняних вчених-адміністративістів. Проблемами адміністративної відповідальності у сфері транспорту присвячені відповідні роботи Є.В. Додіна, В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського та інших вчених. Професор Є.В. Додін досліджував питання відповідальності у сфері морського транспорту. В.К. Гіжевський та Е.Ф. Демський підготували підручник „Транспортне право”, крім того, В.К. Гіжевський у своїй кандидатській дисертації досліджував проблеми відповідальності на залізничному транспорті. Однак, питання розмежування видів відповідальності на автомобільному транспорті ще не достатньо досліджено.

Аналіз літературних джерел. На наш погляд, адміністративну відповідальність у сфері транспорту можна поділити на перспективну (позитивну) та ретроспективну (негативну).

Перспективна юридична відповідальність це сумлінне виконання своїх обов'язків перед іншими учасниками правовідносин. Так, наприклад, Міністр інфраструктури України несе персональну відповідальність перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України за виконання покладених на Міністерство транспорту України завдань і здійснення ним своїх функцій.⁸

В сфері транспорту застосовуються різновиди ретроспективної відповідальності: кримінальна, адміністративна, цивільно-правова, трудова (дисциплінарна, матеріальна) та ін.

Ретроспективна відповідальність це негативна реакція держави на суб'єкта, винного у правопорушенні, яка виявляється у позбавленні особистих та матеріальних благ, або певних несприятливих наслідках майнового чи організаційного характеру, що за допомогою державного примусу застосовується до правопорушника, а останній зобов'язаний притерпіти ці несприятливі наслідки за свою протиправну поведінку.

Бахрах Д.Н., Ренов Є.Н та інші вчені зазначають, що адміністративна відповідальність це вид юридичної відповідальності, якому притаманні наступні ознаки: регулюється нормами права, виявляється у офіційному осудженні особи та застосуванню до неї санкцій правових норм за правопорушення, уповноваженим на те суб'єктом влади, у процесуальній формі.⁹

Існує думка, що адміністративна відповідальність, по суті, є реакцією держави на шкоду, що спричинена адміністративним правопорушенням та є караючою санкцією держави, що накладає на винну особу обов'язок притерпіти певні передбачені законом обмеження та позбавлення, що мають моральний, особистий чи правовий характер.¹⁰

⁸ Указ Президента України від 12 травня 2011 року № 581/2011 „Про Положення про Міністерство інфраструктури України”

⁹ Бахрах Д.Н., Ренов Є.Н. Административная ответственность по российскому законодательству. – М. Норма, 2004. – 304 с. – С. 23.

¹⁰ Стахов А.И. Административная ответственность: Учеб. Пособие для вузов.– М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004. – 111с. – С. 5.

Також адміністративну відповідальність визначають як відповідальність особи, що вчинила адміністративне правопорушення, перед державою.¹¹

Ці закономірності адміністративної відповідальності притаманні також і адміністративно-правовій охороні у сфері транспорту.

На сьогодні нагальною є проблема відмежування адміністративної відповідальності у сфері транспорту від цивільно-правової відповідальності у даній сфері.

Цивільно-правова відповідальність – відповідальність суб'єкта цивільних правовідносин за порушення договірних зобов'язань, особистих немайнових прав чи заподіяння позадоговірної майнової шкоди виявляється у позбавленні певних цивільних прав чи накладенні обов'язків майнового характеру.

У цивільно-правових відносинах сторони є рівними, а у адміністративно-правових відносинах, як правило така рівність відсутня. Цивільна відповідальність це відповідальність перед іншою рівноправною стороною по зобов'язанню.¹² Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.¹³

Основним призначенням транспорту, як однієї з найважливіших галузей суспільного виробництва є задоволення потреб населення та суспільного виробництва в перевезеннях.

Державою забезпечується розвиток і вдосконалення транспорту на основі досягнень науково-технічного прогресу, це обумовлено місцем та значенням транспорту у суспільному виробництві.

Правовідносини у сфері транспорту стосуються досить широкого кола питань, зокрема, своєчасного, повного та якісного задоволення потреб у перевезеннях, захисту прав громадян під час їх транспортного обслуговування, безпечного функціонування транспорту, захисту законних інтересів підприємств і організацій транспорту та споживачів транспортних послуг, обмеження монополізму та розвитку конкуренції, ліцензування окремих видів діяльності в галузі транспорту, охорони навколишнього природного середовища від шкідливого впливу транспорту та інші. Належне функціонування суб'єктів цих правовідносин можливе за умови законодавчого закріплення правових механізмів здійснення цих правовідносин.

Відносини, пов'язані з діяльністю транспорту регулюються, кодексами (статутами) окремих видів транспорту, законами, іншими актами законодавства України, які, зокрема, визначають умови перевезень, порядок використання засобів транспорту, шляхів сполучення, організації безпеки руху, охорони громадського порядку, пожежної безпеки, санітарні та екологічні вимоги, що діють на транспорті та ін.

Відносини адміністративної відповідальності за порушення норм, що регулюють діяльність транспорту регулюються Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП). Стаття 135 КУпАП містить норми про відповідальність за проїзд у транспорті загального користування без квитка, передбачаючи за таке правопорушення штраф.

Однак аналіз норм, передбачених у ст. 135 КупАП свідчить про те, що віднесення до КупАП в процесі кодифікації було необґрунтованим.

Розглянемо склад адміністративного правопорушення, передбаченого у цій статті.

Мілашевич А.В. та Білий П.Н. вважають, що об'єктом правопорушення, передбаченого ст.135 КУпАП є економічні відносини з приводу перевезення, що виникають між транспортною організацією та громадянином.¹⁴

Але правова природа цих правовідносин є приватною. Цебто дані відносини мають цивільно-правовий характер.

Перевезення пасажирів транспортом загального користування здійснюються на основі публічного договору за яким перевізник бере на себе обов'язок здійснювати надання послуг з перевезення транспортом загального користування кожному, хто до нього звернеться. За перевезення стягується провізна плата. Згідно ст. 30 Правил надання послуг пасажирського автомобільного

¹¹ Опрышко В.Ф. Административная ответственность за правонарушения. – К.: Общество „Знание” УССР, 1986. – 48 с. – С. 20.

¹² Опрышко В.Ф. Административная ответственность за правонарушения. – К.: Общество „Знание” УССР, 1986. – 48 с. – С. 20.

¹³ Стаття 509 Цивільного кодексу України // Відомості Верховної Ради, 2003, NN 40–44, ст. 356.

¹⁴ Кодекс Украины об административных правонарушениях: Научно-практический комментарий. Издание четвертое. – Х.: ООО «Одиссей», 2003. – 880 с.

транспорту пасажир не має права здійснювати поїздки автобусом без оплати її вартості.¹⁵ У разі порушення зобов'язань, що випливають із договору перевезення, сторони несуть відповідальність, встановлену за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено Цивільним кодексом, іншими законами, транспортними кодексами (статутами)¹⁶.

Так, зайшовши до певного виду транспорту громадянин набуває статусу пасажир з усіма правами (правом на безпечне перевезення, бути доставленим у місце призначення та ін.) та обов'язками (дотримуватись правил поведінки під час проїзду, сплатити за проїзд). Громадянин обрав спосіб пересування за допомогою громадського транспорту - тобто соціальне значення його поведінки у тому, що він таким чином виявив свою волю і фактично вступив у правочин з транспортною організацією, що надає послуги з перевезення (доречи така діяльність підлягає ліцензуванню). Здійснення такого правочину, як пасажирські перевезення тягне виникнення певних юридичних фактів, з якими закон пов'язує певні наслідки, а саме: сплата пасажиром вартості проїзду та безпечне перевезення до місця призначення перевізником. Надання послуг з перевезення є господарською діяльністю, що підлягає ліцензуванню, та здійснення якої має на меті отримання прибутків. Транспортна організація є юридичною особою, що здійснює господарську діяльність з надання послуг з перевезення. Згідно ЦК України договір перевезення є платним, отже з боку держави регламентована поведінка і перевізника, який здійснює господарську діяльність з надання послуг пасажирських перевезень і пасажир, який зобов'язаний сплатити за ці послуги, а несплата послуг тягне за собою відповідні наслідки тобто відповідальність, проте, на сьогоднішній день стягнення відбувається у адміністративному порядку, а має відбуватись, на думку автора, не у адміністративному, а у цивільному порядку. Адже несплата пасажиром послуг перевізника є нічим іншим як невиконанням зобов'язань за договором перевезення.

Забезпечення виконання зобов'язань здійснюється у разі якщо додержано письмової форми такого правочину¹⁷, або якщо це встановлено договором або законом.¹⁸

Дійсно ані Цивільним кодексом України, ані Статутом автомобільного транспорту УРСР¹⁹, ані Правилами надання послуг пасажирським автомобільним транспортом не передбачено стягнення штрафу з пасажирів за безквитковий проїзд.

На нашу думку, хибним є віднесення до адміністративних стягнень штрафу за безквитковий проїзд адже, таке діяння є порушенням не загальнообов'язкових правил, а договірних зобов'язань. Тому стягнення провізної плати за проїзд у транспорті загального користування має відбуватись не шляхом накладення адміністративного стягнення, а у порядку, передбаченому цивільним законодавством. Дійсно порядок притягнення до адміністративної відповідальності є спрощеним, тому більш оперативним та економічним (не сплачується державне мито, як у цивільному процесі).

Підставою для притягнення до адміністративної відповідальності є адміністративне правопорушення (проступок).

Стаття 9 КУпАП наступним чином визначає поняття адміністративного правопорушення: адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Адміністративна відповідальність за правопорушення настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності.²⁰

Цивільно-правовий проступок – шкідливе протиправне, винне порушення деліктоздатною особою врегульованих нормами цивільного права майнових і зв'язаних із ними особистих

¹⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. N 176 «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту»

¹⁶ Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради, 2003, NN 40–44, ст. 356

¹⁷ Стаття 547 Цивільного кодексу України // Відомості Верховної Ради, 2003, NN 40–44, ст. 356.

¹⁸ Стаття 548 Цивільного кодексу України // Відомості Верховної Ради, 2003, NN 40–44, ст. 356.

¹⁹ Постанова Ради Міністрів Української РСР від 27 червня 1969 року № 401 «Про Статут автомобільного транспорту УРСР».

²⁰ Кодекс України про адміністративні правопорушення // ВВР Української РСР 1984, додаток до N 51, ст. 1122 із змінами і доповненнями.

немайнових відносин, а також схожих із ними майнових та особистих відносин, передбачених нормами сімейного, земельного, колгоспного права.²¹

Важливим є відмежування адміністративних правопорушень від цивільних, кримінальних та ін.

Адміністративна відповідальність відрізняється від цивільної тим, що об'єктом посягання правопорушників є загальнообов'язкові правила, які діють у державному управлінні у той час як цивільна відповідальність настає за порушення договірних зобов'язань, заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення особистих немайнових прав.

Характерними ознаками для адміністративного правопорушення є: суспільна шкідливість, протиправність, вина та адміністративна карність.

Характерними ознаками цивільного правопорушення можна назвати: наявність майнової шкоди чи збитків, протиправність поведінки (дії чи бездіяльності), вина та причинно-наслідковий зв'язок між протиправною дією та настанням збитків.

Різною також є направленість адміністративного стягнення та штрафу у цивільному праві: так адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами²², у той час, як у цивільній відповідальності застосування санкцій майнового характеру (штраф, неустойка, пеня) здійснюється задля відновлення порушених прав і стимулювання подальшої дисциплінованості учасників правовідносин. Крім того в разі, якщо неповнолітнім віком до шістнадцяти років не буде сплачено провізну плату перевізник не може отримати відшкодування, тому, що по-перше: стягнення відбувається на користь держави, а по-друге: адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку.²³ Згідно ст.25 КУпАП навіть до неповнолітніх у віці від шістнадцяти до вісімнадцяти років можуть бути застосовані тільки такі заходи впливу: зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого; застереження; догана або сувора догана; передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

Стаття 135 КУпАП містить положення про відповідальність батьків за провезення без квитка дитини віком від семи до шістнадцяти років, проте не має положень про те на кого має покладатись відповідальність у разі, якщо дитина їде без супроводу батьків. У той час, як згідно ст.1178 ЦК України батьки несуть відповідальність за шкоду завдану їх малолітніми дітьми та, згідно ст. 1179 у разі відсутності або недостатності майна неповнолітніх дітей у частці, якої не вистачає, отже мають відшкодувати перевізнику вартість проїзду.

Висновки. Враховуючи викладене можна зробити наступні висновки: несплата пасажиром провізної плати не є порушенням загальнообов'язкових правил у суспільстві, а є невиконанням зобов'язань пасажиром перед перевізником. І відшкодування має проводитись не державі а організації яка здійснює перевезення і у зв'язку з несплатою провізної плати несе збитки.

Тому у КУпАП треба виключити норми, що передбачають відповідальність за безквитковий проїзд, а у нормах цивільного законодавства необхідно передбачити положення про відповідальність пасажиром за невиконання зобов'язань за договором перевезення у вигляді штрафних санкцій.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Адміністративна відповідальність: Навчальний посібник / За заг. ред. доктора юридичних наук, професора І.П. Голосніченка. – К.: КІВС, 2003. – 112 с.
2. Бахрах Д.Н., Ренов Є.Н. Административная ответственность по российскому законодательству. – М. Норма, 2004. – 304 с.
3. Стахов А.И. Административная ответственность: Учеб. Пособие для вузов.– М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004. – 111 с.
4. Опрышко В.Ф. Административная ответственность за правонарушения. – К.: Общество „Знание” УССР, 1986.- 48 с.

²¹ Правознавство. Навчальний посібник., за ред. В.А. Копейчикова., 2-ге вид. – К: Юрінком Інтер, 1999. – 699 с. – С. 142.

²² Стаття 24 Кодексу України про адміністративні правопорушення // ВВР Української РСР 1984, додаток до N 51, ст. 1122 із змінами і доповненнями.

²³ Стаття 12 Кодексу України про адміністративні правопорушення // ВВР Української РСР 1984, додаток до N 51, ст. 1122 із змінами і доповненнями.

5. Правознавство. Навчальний посібник., за ред. В.А. Копейчикова., 2-ге вид., - К: Юрінком Інтер, 1999. – 699 с.
6. Кодекс України об административных правонарушениях: Научно-практический комментарий. Издание четвертое. – Х.: ООО «Одиссей», 2003. – 880 с.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення // ВВР Української РСР 1984, додаток до N 51, ст.1122 із змінами і доповненнями.
8. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради, 2003, NN 40-44, ст. 356.
9. Постанова Ради Міністрів Української РСР від 27 червня 1969 року № 401 „Про Статут автомобільного транспорту УРСР.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. N 176 Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.
11. Указ Президента України від 12 травня 2011 року № 581/2011 „Про Положення про Міністерство транспорту України”.

PREFERENCES

1. Administratyvna vidpovidalnist: Navchalnyj posibnyk / Za zag.red. doktora jurydychnyh nauk, profesora I.P. Golosnichenka. – K.:KIVS, 2003. – 112s.
2. Bahrah D.N., Renov Je.N. Admynystratyvnaja otvetstvennost po rossyjskomu zakonodatelstvu. – M. Norma, 2004. – 304s.
3. Stahov A.Y. Admynystratyvnaja otvetstvennost: Ucheb. Posobyе dlja vuzov.– M.: JuNYTY-DANA, Zakon y pravo, 2004. – 111s.
4. Oprishko V.F. Admynystratyvnaja otvetstvennost za pravonarushenyja. – K.: Obshhestvo „Znanye” USSR, 1986.- 48s.
5. Pravoznavstvo. Navchal'nyj posibnyk., za red. V.A. Kopjejchykova., 2-ge vyd., - K: Jurinkom Inter, 1999. – 699s.
6. Kodeks Ukrainy ob admynystratyvnyh pravonarushenyjah: Nauchno-praktycheskyj kommentaryj. Yzdanye chetvertoe. – H.: ООО «Одиссей», 2003. – 880s.
7. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennja // VVR Ukrai'ns'koi' RSR 1984, dodatok do N 51, st.1122 iz zminamy i dopovnennjamy.
8. Tsyvilnyj kodeks Ukrainy // Vidomosti Verhovnoi Rady, 2003, NN 40-44, st. 356.
9. Postanova Rady Ministriv Ukrainskoi RSR vid 27 chervnja 1969 roku № 401 „Pro Statut avtomobil'nogo transportu URSR.
10. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 ljutogo 1997 r. N 176 Pro zatverdzhennja Pravyl nadannja poslug pasazhyrskogo avtomobil'nogo transportu.
11. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12 travnja 2011 roku № 581/2011 „Pro Polozhennja pro Ministerstvo transportu Ukrainy”.

РЕФЕРАТ

Ковенко Л.Д. Питання розмежування адміністративної та цивільної відповідальності у сфері автотранспорту / Л.Д. Ковенко // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2015. – Вип. 2.

Мета роботи – дослідити питання розмежування адміністративної та цивільної відповідальності у сфері автотранспорту.

Питання розмежування адміністративної та цивільної відповідальності у сфері автотранспортного комплексу є недостатньо дослідженим.

Відносини адміністративної відповідальності за порушення норм, що регулюють діяльність транспорту врегульовано Кодексом про адміністративні правопорушення України.

Але правова природа деяких правовідносин транспортної сфери - приватна і, має цивільно-правовий характер.

Адміністративна відповідальність відрізняється від цивільної тим, що об'єктом посягання правопорушників є загальнообов'язкові правила, а цивільна відповідальність настає за порушення договірних зобов'язань, заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення особистих немайнових прав.

Необхідно привести до відповідності норми обох документів, що регулюють правовідносини у сфері транспорту, з урахуванням розмежування питань адміністративної та цивільної відповідальності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ЦИВІЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, РОЗМЕЖУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТА ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ГАРМОНІЗАЦІЯ НОРМ.

ABSTRACT

Kovenko L.D. Issues of differentiation of administrative and civil liability in the field of motor transport. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2015. Vol. 2.

Purpose – to explore the issues of delimitation of administrative and civil liability in the field of transport.

The issue of differentiation of administrative and civil liability in the field of motor transport is not sufficiently investigated.

The relationship of administrative responsibility for violation of the rules governing the activities of transport regulated by the Code of Administrative Offences of Ukraine.

But some of the legal nature of the relations in the transport sector - private and has a civil nature.

Administrative liability is different from the civil order that the object of assault offenders are generally binding rules, and the civil liability incurred for breach of contractual obligations, causing a non-contractual property damage, as well as for the violation of moral rights.

It is necessary to harmonize the rules of both instruments regulating legal relations in the sphere of transport, taking into account the division of issues of administrative and civil liability.

KEYWORDS: ADMINISTRATIVE LIABILITY, CIVIL LIABILITY, ADMINISTRATIVE AND CIVIL SEGREGATION OF DUTIES, HARMONIZATION OF LAW.

РЕФЕРАТ

Ковенко Л.Д. Вопросы разграничения административной и гражданской ответственности в сфере автотранспорта / Л.Д. Ковенко // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2015. – Вып. 2.

Цель работы – исследовать вопросы разграничения административной и гражданской ответственности в сфере автотранспорта.

Вопрос разграничения административной и гражданской ответственности в сфере автотранспортного комплекса является недостаточно исследованным.

Отношения административной ответственности за нарушение норм, регулирующих деятельность транспорта урегулированы Кодексом об административных правонарушениях Украины.

Но правовая природа некоторых правоотношений в транспортной сфере - частная и, имеет гражданско-правовой характер.

Административная ответственность отличается от гражданской тем, что объектом посягательства правонарушителей являются общеобязательные правила, а гражданская ответственность наступает за нарушение договорных обязательств, причинение внедоговорного имущественного ущерба, а также за нарушение личных неимущественных прав.

Необходимо привести в соответствие нормы обоих документов, регулирующих правоотношения в сфере транспорта, с учетом разграничения вопросов административной и гражданской ответственности.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ, ГРАЖДАНСКАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ, РАЗГРАНИЧЕНИЕ АДМИНИСТРАТИВНОЙ И ГРАЖДАНСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ, ГАРМОНИЗАЦИЯ НОРМ.

АВТОРИ:

Ковенко Л.Д., Національний транспортний університет, старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права, e-mail: kovenko@i.ua, тел. +380442802481, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 243.

AUTHOR:

Kovenko L.D., National Transport University, senior lecturer, department of Constitutional and Administrative law, e-mail: kovenko@i.ua, tel. +380442802481, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 243.

АВТОРЫ:

Ковенко Л.Д., Национальный транспортный университет, старший преподаватель кафедры конституционного и административного права, e-mail: kovenko@i.ua тел. +380442802481, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 243.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мережко О.О., доктор юридичних наук, професор, Київський національний лінгвістичний університет, професор кафедри права, Київ, Україна.

Козловський А.А., доктор юридичних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права, Київ, Україна.

REVIEWER:

Merezhko O.O., Ph.D., Doctor of Law, professor, Kyiv National Linguistic University, professor, department of Law, Kyiv, Ukraine.

Kozlovsky A.A., Ph.D., Doctor of Law, professor, National Transport University, head, department of Constitutional and Administrative Law, Kyiv, Ukraine.